

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 9C/58/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119216503
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119216503.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov samosudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci žalobcu: T. N., W.: XX.XX.XXXX, F. T. Q. X, XXX XX T. právne zastúpený: JUDr. Ladislav Lukáč, IČO: 36164666, so sídlom Hlavná 17, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou SR, IČO: 00166481, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava bytom Korpašská 2330/45, 082 21 Veľký Šariš, zastúpený povereným prokurátorom JUDr. Jozef Kočan, prokurátor Okresnej prokuratúry Prešov o náhradu škody, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 3 544,77 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 21.06.2019 až do zaplatenia, a to do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 94,96 %, a to do 30 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu I. inštancie o výške týchto trov.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom došlým súdu dňa 29.10.2019 sa žalobca domáhal náhrady škody spočívajúcej v hradení nákladov právneho zastúpenia v súvislosti s jeho trestným stíhaním, ktoré skončilo oslobodzujúcim rozsudkom.

1.1. Žalobca v návrhu uviedol, že trestné stíhanie sa voči nemu viedlo (na základe uznesenia Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove zo dňa 8.1.2016, ČVS: KRP-82/2-VYS-PO-2015) pre skutok kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. b), ods. 4 písm.a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona v súbehu s obzvlášť závažným zločinom porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona vo forme návodu podľa § 21 ods. 1 Trestného zákona. Proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa PZ o stíhaní podal dňa 18.1.2016 sťažnosť, ktorá bola uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry v Prešove zo dňa 17.2.2016, č.k. Kv 32/15/7700-20, zamietnutá ako nedôvodná. Následne podaním zo dňa 4.5.2016 podal na Generálnu prokuratúru SR návrh na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, ktorým namietal postup vyšetrovateľa PZ. O tomto návrhu rozhodol svojím podaním zo dňa 5.8.2016, č.k. IV Pz 158/16/1000-8 generálny prokurátor SR, v z. námestník GP SR pre trestný úsek tak, že návrh na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku zamietol ako nedôvodný. Krajský prokurátor podal na neho obžalobu. Okresný súd Prešov obžalobu prijal a konanie sa viedlo pod sp.zn. 1Tk/1/2017. Rozsudkom zo dňa 10.8.2017, č.k. 1Tk/1/2017-938 bol spod obžaloby oslobodený, nakoľko nebolo preukázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný a následne obžalovaný. Proti tomuto rozsudku podal krajský prokurátor odvolanie, ktoré Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 18.4.2018, č.k. 2To/55/2017-958, zamietol. Na svoju obhajobu v tomto trestnom konaní si zvolil obhajcu, ktorému za poskytnuté právne služby pri obhajobe zaplatil

dohodnutú odmenu vo výške 4.000 Eur. V zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z.z. tarifná odmena advokáta za poskytnuté právne služby advokáta vrátane náhrady hotových výdavkov by predstavovala 3.627,22 Eur.

1.2. Podľa žalobcu nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 1.7.2004. Súdna judikatúra dospela k záveru, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe bola odčinená. Ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (rozsudok NS SR z 28.6.1993 sp.zn. 1Cdo/53/93). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (uznesenie NS SR z 18.8.2009 sp.zn. 4MCdo/15/2009, rozsudok NS SR z 30.3.2011, sp.zn. 3Cdo/194/2010). Z uvedeného vyplýva, že aj keď zák.č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby, judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie začína, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa neviaže na správnosť či nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania.

2. Žalovaný sa k návrhu vyjadril podaním doručeným súdu dňa 27.11.2019 (č.l. 40 - 42), v ktorom uviedol: „Máme za to, že žalobu nemožno akceptovať vecne, pretože je nedôvodná. Tým, že bol N. T. v súdnom konaní právoplatne oslobodený spod obžaloby, je žalobca toho názoru, že mu vznikol nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v platnom znení (ďalej v texte iba „zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci“). V žalobe pritom nie sú uvedené žiadne konkrétne skutočnosti, pre ktoré považuje žalobca vznesenie obvinenia v trestnom konaní za nezákonné. Jediným dôvodom na ktorý žaloba poukazuje, je vyššie konštatovaná skutočnosť oslobodenia N. T. spod obžaloby. To, že bol N. T. spod obžaloby prokurátora rozhodnutím súdu právoplatne oslobodený pritom ešte automaticky neznamená, že by uznesenie o vznesení obvinenia bolo nezákonné a stalo sa právnym titulom pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody.

V zmysle uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky spisovej značky II. ÚS 467/08 zo dňa 16. decembra 2008 právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym postupom v zmysle článku 46 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty podlieha (článok 46 odsek 4 v spojení s článkom 51 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky) zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie. Podľa § 6 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Základnými predpokladmi vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci sú nezákonné rozhodnutie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Ďalším zákonným predpokladom priznania náhrady škody je uplatnenie riadneho opravného prostriedku voči nezákonnému rozhodnutiu a zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda pre nezákonnosť príslušným orgánom. V tejto súvislosti poukazujem na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. novembra 2013 spisovej značky II. ÚS 163/2013 z ktorého vyplýva, že uznesenie o vznesení obvinenia, na vydanie ktorého boli v čase jeho vydania splnené všetky zákonné predpoklady, nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné iba z dôvodu, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila.

Z obsahu vyšetrovacieho spisu ČVS: KRP-82/2-VYS-PO-2015 vyplýva, že vyšetrovateľ Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove, odboru kriminálnej polície vydal uznesenie o vznesení obvinenia v súlade so zákonom a v danom čase ho náležite odôvodnil. Zákonosť predmetného uznesenia je konštatovaná prokurátorom Krajskej prokuratúry Prešov v uznesení spisovej značky

Kv 32/15 zo dňa 17. Februára 2016, ktorým zamietol sťažnosť obvineného ako nedôvodnú. Samotné uznesenie o vznesení obvinenia pritom nie je konečným rozhodnutím o vine obvineného a preto ho nemožno automaticky označiť za nezákonné iba z dôvodu, že nevedlo k právoplatnému odsúdeniu. V tomto kontexte zároveň poukazujem i na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/201/2007, kde Najvyšší súd o. i. uviedol, citujem: Niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby, i keď sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, nemožno totiž považovať za neoprávnené vtedy, keď sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde napríklad vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. Dochádza tu k stretu dvoch záujmov, pri ktorom sa individuálny záujem fyzickej osoby, do osobnosti ktorej sa zasahuje, dostáva do kolízie s vyšším (verejným) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť. V dôsledku toho aj podľa názoru dovolacieho súdu nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej v súlade so zákonnými podmienkami vznesené obvinenie z trestného činu a aj ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní zasahujúce do práv tejto fyzickej osoby (§ 11 Občianskeho zákonníka) sú vykonávané v medziach zákona; na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskôr prípadne aj došlo k zastaveniu trestného stíhania voči tejto fyzickej osobe alebo k jej prepusteniu z väzby alebo aj k oslobodeniu spod obžaloby.“

3. Súd vo veci rozhodol na pojednávaní konanom dňa 30.01.2020, na ktorom vykonal dokazovanie obsahom spisu a zistil nasledujúce:

3.1. Z listín predložených žalobcom a to uznesenia KR PZ SR Prešov - ČVS: KRP-82/2-VYS-PO-2015, uznesenia KP Prešov sp. zn. Kv 32/15/7700-20, rozsudku OS Prešov č.k. 1Tk/1/2017-938 a uznesenia KS v Prešove č.k. 2To/55/2017-958 je nesporné, že trestné stíhanie vedené proti žalobcovi skončilo oslobodením spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol žalobca obžalovaný.

3.2. Žalobca preukázal, že listom zo dňa 15.05.2019 (č.l.5) požiadal GP SR o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody, ktorým sa domáhal náhrady škody vo výške 3627,22 €.

3.3. GP SR listom zo dňa 19.06.2019 (č.l. 32 - 34), doručeným právnenému zástupcovi žalobcu, tomuto oznámila, že jeho žiadosti o náhradu škody nevyhovuje.

4. Pri svojom rozhodovaní vychádzal súd z nasledujúcich právnych úvah:

K otázke zodpovednosti za škodu, ak trestné stíhanie skončí oslobodením spod obžaloby poukazuje súd na ustálenú súdnu prax najvyšších súdnych autorít.

ÚS SR III. ÚS 754/2016 - 21. Je iste právom a povinnosťou štátu zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivец je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivец povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nepáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (Ústavný súd Českej republiky nález sp. zn. I. ÚS 554/04 z 31. marca 2005).

NS SR - 2 Cdo 249/2018 - 3.2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie aj žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“), ktorá žiadala rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konanie a súčasne navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Ako dôvod podania dovolania uviedla § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Žalovaná dôvodila prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, lebo napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Touto otázkou je: „či štát v každom prípade zodpovedá za škodu spôsobenú v trestnom konaní obvinenému, resp. obžalovanému tým, že trestné stíhanie nebolo ukončené právoplatným rozsudkom, ktorým bola uznaná jeho vina zo spáchania trestného činu, alebo bol spod obžaloby prokurátora oslobodený, resp. jeho trestné stíhanie bolo zastavené, teda bez ohľadu na to, či vznesenie obvinenia (ako právny titul náhrady škody) bolo v čase jeho vydania dôvodné a zákonné, alebo v prípadoch, keď vznesenie obvinenia bolo dôvodné, v súlade so všetkými zásadami trestného konania (uznesenie o vznesení obvinenia bolo zákonné), štát za škodu nezodpovedá, t. j. štát zodpovedá len za nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup a nie za výsledok trestného konania.“ Podľa jej názoru dovolací súd vo svojich rozhodnutiach uvedenú otázku vyriešil nejednotne, niektoré jeho rozhodnutia - ako uviedla - spočívajú na názore, že podľa zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá štát za škodu podľa výsledku trestného konania, iné rozhodnutia ale dospeli k záveru o zodpovednosti štátu podľa tohto zákona len v prípade preukázaného nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. Uviedla, že Najvyšší súd SR v rozhodnutí z 18. augusta 2010 sp.

zn. 4 MCdo 15/2009 dospel k záveru, podľa ktorého vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania obvineného alebo jeho oslobodeniu spod obžaloby prokurátora, má sa za to, že uznesenie o vznesení obvinenia je nezákonné, pričom rozhodujúcim kritériom je samotný výsledok trestného konania. „Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (...).“ Najvyšší súd ale v rozhodnutí z 30. júla 2008 sp. zn. 3 Cdo 201/2007 dospel k záveru, podľa ktorého „niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby, ktoré sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, nemožno považovať za neoprávnené vtedy, keď sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. V danom prípade dochádza k stretu dvoch záujmov - individuálneho záujmu fyzickej osoby do osobnosti ktorej sa zasahuje, s vyšším (verejným) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť. Teda nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej vznesené obvinenie z trestného činu. Na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskoršie došlo k oslobodeniu spod obžaloby.“ Podobne Najvyšší súd SR v rozhodnutí z 30. septembra 2009 sp. zn. 1 Cdo 64/2008 vyslovil právny názor, že „uznesenie o vznesení obvinenia neobsahuje konečný záver o spáchaní trestného činu a vine obvineného. Toto rozhodnutie je vydané na základe dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin (až na podklade zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin bol spáchaný určitou osobou). Ak dôjde k oslobodeniu spod obžaloby, nemusí to vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne (v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku). Jednotlivé dôvody oslobodenia spod obžaloby nemajú z hľadiska hodnotenia správnosti uznesenia o vznesení obvinenia rovnaký význam.“ Podľa názoru dovolateľky v danom prípade nešlo o žiadny svojvoľný postup orgánov činných v trestnom konaní, ale o jediný možný a zákonný postup. Vznesenie obvinenia bolo jediné rozhodnutie, ktoré bolo v právnom štáte možné od orgánov činných v trestnom konaní očakávať a nakoľko toto rozhodnutie nebolo zrušené pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom, toto rozhodnutie je nutné považovať za zákonné. Oslobodzujúci rozsudok v žiadnom prípade nemôže takéto rozhodnutie nahradiť, nakoľko pre prijatie rozhodnutia o vine, resp. o oslobodení obžalovaného spod obžaloby zákon kladie odlišné nároky ako pre prijatie rozhodnutia o vznesení obvinenia osobe podozrivej z páchania trestnej činnosti. Zákon č. 514/2003 Z.z. pojem nezákonné rozhodnutie explicitne nedefinuje. To, či bolo vydané nezákonné rozhodnutie, sa musí vždy posudzovať so zreteľom na konkrétny prípad, t. j. nie je možné akýmkoľvek rozhodnutím všeobecného (ale aj ústavného) súdu priamo prejudikovať nezákonnosť každého rozhodnutia v prípadoch vedeného trestného konania, ktoré bolo ukončené inak, ako odsudzujúcim rozsudkom. Zákon č. 514/2003 Z.z. určuje, že podmienky zodpovednosti za škodu sú ustanovené v tomto zákone a ten ustanovuje, že štát zodpovedá za nezákonné rozhodnutie a nie za výsledok trestného konania.

Časť B rozhodnutia, ktorá sa vzťahuje na dovolanie žalovanej:

28. Prvým z rozhodnutí, na ktoré dovolateľka poukázala s cieľom preukázať rozdielnosť rozhodovania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je rozhodnutie najvyššieho súdu z 8. augusta 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009. Toto rozhodnutie, ktoré sa týkalo náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., bolo po jeho prerokovaní občianskoprávnym kolégiom publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/2014, právna veta ktorého znie: „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným.“

29. V poradí druhé dovolateľkou označené rozhodnutie najvyššieho súdu je z 30. júla 2008 sp. zn. 3 Cdo 201/2007. V predmetnej veci sa žalobca pôvodne domáhal jednak náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), jednak náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. V dovolacom konaní už boli riešené výhradne len otázky súvisiace so zásahom do osobnosti žalobcu. Sám žalobca totiž

opakovane zdôrazňoval, že „zo žiadnych našich podaní nevyplýva, že si uplatňujeme nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ustanovení zákona č. 58/1969 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1969/58/>> Zb. Ide o nárok, ktorý je uplatnený v zmysle ustanovení § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, teda nárok na ochranu osobnosti“. Najvyšší súd konštatoval, že žalovaný (štát) nie je v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy pasívne legitimovaný, lebo v danom skutkovom rámci ho nemožno považovať za subjekt, ktorý zasiahol do osobnostných práv žalobcu. Je pravdou, že vo vzťahu k požadovanej náhrade nemajetkovej ujmy dovolací súd poznamenal, že i keby žaloba na ochranu osobnosti podaná podľa ustanovení Občianskeho zákonníka smerovala proti pasívne legitimovanému subjektu, nemohla byť úspešná, lebo „niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby, i keď sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, nemožno považovať za neoprávnené vtedy, keď sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde napríklad vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. Dochádza tu k stretu dvoch záujmov, pri ktorom sa individuálny záujem fyzickej osoby, do osobnosti ktorej sa zasahuje, dostáva do kolízie s vyšším (verejným) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť. V dôsledku toho aj podľa názoru dovolacieho súdu nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej v súlade so zákonnými podmienkami vznesené obvinenie z trestného činu a aj ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní zasahujúce do práv tejto fyzickej osoby (§ 11 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>) sú vykonávané v medziach zákona; na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskôr prípadne aj došlo k zastaveniu trestného stíhania voči tejto fyzickej osobe alebo k jej prepusteniu z väzby alebo aj k oslobodeniu spod obžaloby“.

30. Ďalšie dovolateľkou označené rozhodnutie najvyššieho súdu je z 30. septembra 2009 sp. zn. 1 Cdo 64/2008. V predmetnej veci išlo o náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. Je pravdou, že najvyšší súd v poslednom odseku na 6. strane tohto uznesenia uviedol, že „uznesenie o vznesení obvinenia neobsahuje konečný záver o spáchaní trestného činu a vine obvineného. Toto rozhodnutie je vydané na základe dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin (až na podklade zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin bol spáchaný určitou osobou). Ak dôjde k oslobodeniu spod obžaloby, nemusí to vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne (v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku). Jednotlivé dôvody oslobodenia spod obžaloby nemajú z hľadiska hodnotenia správnosti uznesenia o vznesení obvinenia rovnaký význam“. Nemožno však prehliadnuť predposledný odsek na 7. strane tohto uznesenia s nasledovným textom: „z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu má ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia; takéto právo by nemal iba vtedy, ak by si vznesenie obvinenia zaviniel sám, bol spod obžaloby oslobodený len preto, že nie je za trestný čin trestne zodpovedný, resp. že mu bola udelená milosť alebo že trestný čin bol amnestovaný.“

31. I keby z rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré sú uvedené v bodoch 28. až 30. tohto uznesenia, vyplývala - dovolateľkou tvrdená - rozdielnosť rozhodovania najvyššieho súdu v otázke, ktorú nastolila v dovolaní, treba pre účely posúdenia prípustnosti jej dovolania konštatovať, že táto rozdielnosť rozhodovania bola už prekonaná postupmi a mechanizmami zodpovedajúcimi právnej úprave účinnej do 30. júna 2016 a v súčasnosti táto rozdielnosť neexistuje.

32. V čase po rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 15/2009 najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Dovolateľkou nastolená otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí napríklad v rozhodnutiach z 30. marca 2011 sp. zn. 3 Cdo 194/2010, z 30. januára 2011 sp. zn. 4 Cdo 54/2011, z 12. decembra 2012 sp. zn. 7 Cdo 145/2011, z 19. júna 2013 sp. zn. 7 Cdo 87/2012, z 19. februára 2014 sp. zn. 7 MCdo 27/2012, z 29. januára 2019 sp. zn. 8 Cdo 177/2017. Tieto rozhodnutia spočívajú na právnych záveroch zodpovedajúcich aj záverom Ústavného súdu SR, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a k uvedenému v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“.

33. Od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby (prejednávany prípad), treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

4.1. Z vyššie citovaných rozhodnutí je bez ďalšieho zrejmé, že zodpovednosť žalobcu za spôsobenú škodu je v prejednávanej veci daná.

5. Podľa § 4 ods.1 písm.f) zákona č. 514/2003 Z.z. o o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci - Vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

Podľa § 5 ods.1 zákona - Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

Podľa § 6 zákona

(1) Ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

(2) Právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 15 ods.1 zákona - Nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

Podľa § 16 ods.1 zákona - Zo žiadosti musí byť zrejmé, kto náhradu škody žiada, ktorej veci sa týka, titul, z ktorého sa nároku na náhradu škody domáha, akým spôsobom škoda vznikla a čoho sa poškodený domáha. V žiadosti a pri uplatnení nároku na náhradu škody na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku náhrady škody a označiť orgán verejnej moci, ktorý mu škodu spôsobil.

Podľa § 16 ods.4 zákona - Ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

Podľa § 17 ods.1 zákona - Úhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 18 zákona -

(1) Náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

(3) Súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

6. Žalobcom uplatnená náhrada škody predstavovala zmenšenie jeho majetku z dôvodu úhrady trov obhajoby v trestnom konaní zvolenému advokátovi.

6.1. Požadovaná náhrada škody uplatnená žalobcom vrátane DPH bola 3627,22 €. Úkony vykonané advokátom v rámci trestného konania žalobca podrobne rozpisal (č.l. 19). Ide o nasledujúce úkony, pri ktorých súd zároveň uvádza č.l. trestného spisu, kde sú zdokumentované:

- a) 18.01.2016 prevzatie a prípravu zastúpenia + prvá porada s klientom - 130,16 € - č.l. 17,
- b) 18.01.2016 sťažnosť proti uzneseniu o stíhaní - 130,16 € - č.l. 17,
- c) 09.03.2016 účasť pri výsluchu svedka Hudáková - 130,16 € - č.l. 47
- d) 29.02.2016 prevzatie a príprava zastúpenia na podanie mimoriadneho opravného prostriedku. Úkon sa v spise nenachádza, pričom plnomocenstvo uvedené v písm.a) zahŕňa aj tento úkon, preto nebol súdom uznaný,
- e) 18.04.2016 účasť pri výsluchu svedka E. T. - 130,16 € - č.l. 73,
- f) 19.04.2016 účasť pri výsluchu svedka V. T. - 130,16 € - č.l. 66,
- g) 04.05.2016 podanie návrhu na postup podľa § 363 TP - 130,16 € - č.l. 24,
- h) 09.05.2016 konzultácia s klientom pred výsluchom - 1/3 z 130,16 € = 43,39 €,
- i) 17.05.2016 účasť pri výsluchu obvineného T. - 130,16 € - č.l. 36,
- j) 26.05.2016 účasť pri výsluchu svedka Q. - 130,16 € - č.l. 54,
- k) 28.11.2016 a 27.12.2016 preštudovanie spisu - 2 x 130,16 € - č.l. 856,858
- l) 23.03.2017 konzultácia s klientom pred hlavným pojednávaním - 1/3 z 134 € = 44,66 €,
- m) 24.03.2017 účasť na hlavnom pojednávaní odročené - 1 z 134 € = 33,50 € - č.l. 877,
- n) 28.04.2017 účasť na hlavnom pojednávaní od 09:00 do 15:30 hod. - 3 x 134 € = 402 € - č.l. 881,
- o) 02.06.2017 konzultácia s klientom pred hlavným pojednávaním - 1/3 z 134 € = 44,67 €,
- p) 09.06.2017 účasť na hlavnom pojednávaní od 09:00 do 12:00 hod a od 13:00 do 15:00 hod. - 3 x 134 € = 402 € - č.l. 901,
- q) 04.07.2017 účasť na hlavnom pojednávaní od 13:00 do 14:30 hod. - 134 € - č.l. 911,
- r) 08.08.2017 účasť na hlavnom pojednávaní od 10:00 do 11:30 hod. - 134 € - č.l. 929,
- s) 10.08.2017 účasť na hlavnom pojednávaní vyhlásenie rozsudku - 1 z 134 € = 33,50 € - č.l. 934,
- t) 17.04.2018 konzultácia s klientom pred hlavným pojednávaním - 1/3 z 139,83 € = 46,61 €,
- u) 18.04.2018 účasť na KS na odvolacom verejnom zasadnutí - 139,83 € - č.l. 955.

6.2. Za úkony právnej služby tak žalobcovi patrí náhrada škody v sume 2759,76 €, pričom súd viazaný návrhom vychádzal z ceny úkonu v rokoch 2013, 2014 a 2015 ako to vyčíslil žalobca (žalobca žiadal menej ako mu patrilo) a nie z ceny úkonov za roky 2016, 2017 a 2018.

6.3. Ďalej si žalobca uplatnil 11x režijný paušál 8,58 €, 6x režijný paušál 8,84 €, 1x režijný paušál 9,21 podľa roku, kedy bol vykonaný úkon. Súd túto sumu priznal v celom rozsahu 156,63 €.

6.4. Rovnako si žalobca uplatnil náhradu cestovných výdavkov za cestu Prešov - Sabinov a späť v sume 9,78 €, čo zodpovedá advokátskej tarife. Rovnako správne vyčíslil aj náhradu za stratu času vo výške 28,60 €.

6.5. Náhrada škody žalobcu tak predstavuje sumu 2954,77 € a s DPH sumu 3544,77 €. V prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá.

7. Nárok na úroky z omeškania plyní pre žalobcu okrem už vyššie citovaných právnych predpisov z nasledujúceho:

Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka - dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nespĺní, je v omeškaní. Ak ho nespĺní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka - ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka - výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

7.1. Úroky z omeškania priznal súd odo dňa, keď žalobcovi bola doručená odpoveď GP SR, že jeho nárok mimosúdne neuspokojí.

8. Podľa § 251 C.s.p. - Trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods.1 C.s.p. - Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods.1 C.s.p. - O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

8.1. Úspech žalobcu - 92,73%, úspech žalovaného - 2,77%, čistý úspech žalobcu a nárok na náhradu trov konania - 94,96%.

9. Lehota na plnenie bola stanovená na žiadosť žalovaného a so súhlasom žalobcu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie. Podľa § 359 C.s.p. - Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Prešov v dvoch (2) vyhotoveniach.

Podľa § 363 C.s.p. - V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 C.s.p. - Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 C.s.p. - (1) Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

(2) Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

(3) Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 C.s.p. - Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak žalovaný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, žalobca môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.